

SZÉKELYFÖLD

Mell. drb. kló. gr. Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1906. Február 25.

Vasárnap.

XXV. évfolyam 16. szám.

Főelölts szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap az előző és a következő közzétett közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasábos petütsörét, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos és árverési hirdetések külön díjtétel szerint.
Nyílttér sora 30 fillér.
A hirdetések díja előre fizetendő.

A magyar ipar védelme és a Székely Társaság.

I.

A magyar nemzet kétségtelen tudatára jutott azon megdönthetetlen igazságnak, hogy Magyarország közgazdasági fejlődése és önállósága mindaddig nem létesülhet, valameddig a magyar társadalom nem ébred annak teljes tudatára, hogy „külföldi árukat vásárolni hazánk elleni bűn!”

Ez az ige parancsolja, hogy a hazának minden igaz polgára, tartsa kötelességének szükségleteit, melyeket a hazai ipar és termelésből fedezni és használni lehet, csak ezekből vásárolja és maga vonjon vámsorompót saját háza küszöbén!

Szervezkedjünk tehát az ország minden részében és alakítsuk meg a „Magyar Védő Egyesület” országos jellegű osztályait, az ország szívében: Budapesten már létező központi intézmény kapcsolatában.

Mert ha munkánk és fáradságunk köréből nem adózunk ezentúl is évenként sok százmillióval a külföldi iparának, akkor munkája és keresete lesz mindenkinek és megszűnik a honfitársak százezreinek idegenbe kivándorlása és a jóllét áldása erősíti meg édes hazánkat!

„Gazdag nemzetnek van erkölcsi súlya — koldus népek könyörgés a szava!”

A hazai társadalomnak föl kell ébrednie! Mert hát kitől várjuk nemzeti iparunk föllendülését és pártolását, ha nem attól a haza polgáraitól, kiknek lángoló honszeretetétől függ életünk, boldogulásunk és fennmaradásunk.

Magyarország közgazdasági érdekeinek megóvása ma már nemzeti jogos védelem és az a mozgalom, mely a „Magyar Védő Egyesület” céljának megvalósítására törekszik, országos érdek, azért hazafias kötelességet teljesítünk, midőn az országos jellegű mozgalomban részt kívánunk venni.

A haza érdekeinek szolgálatába állani dicső feladat, ilyen feladatot teljesít a „Magyar Védő Egyesület”, midőn céljait az érdeklődést. A „Székely Társaság” szombati ülésében már megtette a kezdeményező lépéseket az országos szervezet

vidéki osztályának városunkban leen létesítésére nézve hisszük, hogy diadalra is juttatja. Üdvözljük a Székely Társaságot és sikert kívánunk hazafias munkájára!

A válság

Az 1905—1910 iki országgyűlésnek tehát visszavonhatatlanul vége van. A főrendiház és a királyi kuria már a hivatalos lapban közzétett felosztató kézirat alapján arra az álláspontra helyezkedett, hogy ennek az országgyűlésnek a mandátuma véget ért. A képviselőház többsége más álláspontra helyezkedett. A katonai hatalommal történt felosztás után a képviselőház elnöksége a többségi vezérek álláspontjának megfelelően nem vett tudomást a hivatalos lapban közzétett felosztató királyi kéziratról, hanem kedden délután kihirdette a február 19-iki házhatározatnak megfelelően tegnapra kitűzött ülést. Kedden este azonban a baloldal vezérei elhatároztak, hogy az ülés megtartásától elállnak és ezt az erőszak elleni tiltakozással meg is cselekedték. A szabadelvűpárt tovább ment. Míg a koalíció csak a kirendelt katonai karhatalommal indokolta meg a szerdára hirdetett ülés elmaradását, mert nem ismeri el a felosztás érvényességét, a szabadelvűpárt kedden este kimondta azt, hogy a hivatalos lapban kihirdetett felosztás érvényessége kétségtelen, noha a felosztás körüli alkotmányosért mozzanatok szerepeltek.

De bármilyen a jogi felfogások közti ellentét a parlament pártjai közt, a tények erejével megszűnt az országgyűlés, mert maga a képviselőház mondott le a hirdetett ülés megtartásáról.

A kormánybiztosok bevonulnak.

Rudnay Béla, aki a székesfőváros és Pestmegye királyi biztosa, Pestmegyének február 27-re hirdetett közgyűlésén fog bemutatkozni. A fővárosnál még erre a hétre várják Rudnay bemutatkozását. A kormányhoz közelálló forrásból jelentik, hogy Rudnay mint királyi biztos ugyanolyan szertartásos méltósággal fog a törvényhatósági közgyűlés előtt megjelenni, amilyen ceremóniával a királyi biztosokat a „gyakorlat” veszi körül. E forrás mint „gyakorlatra” a szerb egyházi kongresszusokhoz kiküldött királyi biztosokra hivatkozik, akiket diszszázaddal, a királyt megillető tisztelgessel fogadtak. Tehát Rudnay a fővárosnál és Pestmegyénél katonai diszszázaddal fog megjelenni. Természetes, hogy a diszszázad bakái nem hagyják otthon a szuronyait és a szokásos adag éles töltényt, de ez csak másodsorban jöhetne számításba. A kormányhoz közelálló körökben ugyanis azt beszélik, hogy Rudnay nem akarja a törvényhatóságok autonómiáját felfüggeszteni, hanem a közgyűléssel együtt kívánja a közigazgatást vezetni, — ha a közgyűlés erre vállalkozik.

Mivel Rudnay Béla a székesfővárosra teljes hatalmu megbízást kapott, a budapesti államrendőrség felett való közvetlen intézkedés is megmarad a hatáskörében. A főkapitányi állásra Boda Dezső főkapitányhelyettest emlegetik.

Miniszterek lemondása.

A miniszteri tároákról sok szó esik mostanában. Már jeleztük, hogy Krstóffy, Lukács György

és Bihar altábornagy felmentése legkésőbb márciusban bekövetkezik. Fentartják azt az ismételt felmerült hírt is, hogy Lányi Bertalan igazságügy-miniszter a királyi Kuria elnöke lesz. Emlegették Popovics Sándor pénzügyminisztériumi államtitkár visszalépési szándékát is. Új nevek kerülnek forgalomba, de beavatott körökben az új személyi kombinációkat koraiaknak mondják.

Beszámolók, népgyűlések.

A vasárnap izgalmasnak ígérkezik. A fővárosban és az ország számos helyén népgyűléseket hirdettek a jövő vasárnapra. Beszámolókat hirdettek vasárnapra a fővárosban Vázsonyi Vilmos, Ballagi Aladár és Németh Imre dr., vidéken a kerületeikben Apponyi Albert gróf, Kossuth Ferenc, Barabás Béla és más politikusok fognak beszámolót tartani, de híre jár, hogy a kormány az összes gyűlések és beszámolók megtartását betiltja és karhatalommal akadályoztatja meg. Andrassy Gyula gróf nyílt levélben fog választóihoz fordulni. Erdekes Bánffy Dezső bárónak a nagybányai polgármesterhez a diszpolgári oklevél átvétele alkalmával írott levele, melyben a 67-es kiegyezés tovább építését és ezen az alapon egy gazdaságilag hatalmas és független magyar nemzeti állam megalkotását állítja előtérbe.

Kristóffy József belügyminiszter a minisztertanács határozata következtében bizalmas rendeletben utasította az összes közigazgatási hatóságokat, hogy az eddig érvényes rendeletek félretételével újra szabályozza a gyűlékezési jogot. Egyszerűsítendő arra is utasítja a miniszter a hatóságokat, hogy a további rendelkezésig semminemű gyűlékezésre ne adjanak engedelmet, hanem az erre vonatkozó bejelentéseket utasítsák el azzal, hogy most, mikor izgatott az ország, a gyűlékezés az ország belső békéjének megzavarására vezethetne. A közigazgatási hatóságok a gyűlések bejelentése esetén kötelesek azonnal értesíteni a csendőrpáncsnokságot, hogy esetleg karhatalommal is megakadályozzák a gyűlések megtartását.

Manifesztum a nemzethez.

Az ellenzéki pártok az országgyűlés felosztása alkalmából manifesztumot intéznek a nemzethez. E szózatban megkölják a vezérbizottságnak, illetve a szövetséget pártoknak eddigi eljárását és elöadják azokat az okokat, amelyek miatt az ellenzék kormányt nem vállalhatott. A manifesztum szövegezésére a vezérbizottság öt tagból álló albizottságot küldött ki, amely tegnap délután a függetlenségi pártkörben folytatta munkáját, melylyel legkésőbb szombatig elkészül. Az albizottság tagjai Kossuth Ferenc, Apponyi Albert gróf, Zichy Aladár gróf, Rakovszky István és Vázsonyi Vilmos. A manifesztumot az ellenzéki pártok minden tagja aláírja. A manifesztumot szombaton fogják publikálni.

A Székely Szövetség és a társadalom.

Minden hibánk-bajunk azért nőtt oly nagyra, hogy a székelység között vezető szerepre hivatott egyének nem törődtek a székelység hibájával és az ebből származott bajokkal.

Ez tény. Szomorúan igazolják a mostani közállapotok. Bármerre tekintünk, akár a kulturális, akár a közgazdasági mizeriák vonják magukra fi

gyelmünket, az állapotok félreismerhetlenül mutatják, hogy sem ezen, sem azon a téren nem örködnek aggodó szeretettel, ranggal-móddal megáldott előkelőségeink, sőt nem ritkán arról bizonyosodunk meg, hogy a szegény nép helyzetét a maguk javára csaknem minden esetben kihatározták, mit sem törődve azzal, hogy a médiumokkal mi lesz. S mégis ur és szegény egyaránt vagyontalanná lett a földön. A karjasszony nem volt Istenné, a Kialtító a nyomorúság. Vagyontunkat elvették; ősi hajlókunkba jövevények ültek; az ipar és kereskedelem urait idegen elvtársakról ismerjük föl; mieink ezer és ezer számára vándoroltak s mennek ma is ki; iskoláink missziója megtörtött az ellenhatáson; templomaink sok helyt bezártak, romba dőltek s az egykor neves anyagházakat bizony csak mint filéákat emlegetik, melyeket magyar pap ritkán, csak akkor látogat, mikor tenet s csak addig, míg kivitte az utolsó magyart is . . .

Elleomban a nemzetiségek szembeötlő gyarapodással nőttek és nőnek ránk; tösgyökeres magyar falukba is ujjfedelő tornyok herangjai hirdetik már a görög rítusban, dákoromán és alldéutsch törekvésekben össze- és kitartó nem éppen testvéri indulatu bonfítások foglaltsait.

Ez a diadal náluk a társadalom szervezethez és összetartásához, kulturális és közgazdasági szervek öntudatos irányításában és folytonos gyarapításában áll.

Mi, ha megszorulunk és seide, se oda nincs a bajból menekvésünk, a társadalomból kitagadva, kiüldözve mehetünk világgá szerencsét próbálni. Ők megbojtosítják a botlásokat, simítják a bajt, segítik és fölemelik a megszorultakat.

Innen van aztán, hogy mi mindenért az államra tájuk szánunk, míg ők nem csak hogy nem fogadják el, de kizárják az állami támogatás lehetőségét.

A mi pénzintézeteink a szorultságában megtehető közönség értékeinek kihasználásában mutatkozó dúsjövedelemre alapítottak; ők, szegény és gazdag erejükhöz képest gyámolitanak közalapításokat, mindenestben kikötve a közbizalom szükséges percentet és redukálván az osztalékokat.

Álljon itt néhány adat a nemzetiségi pénzintézetek mérlegéből:

1. A nagyszabedeni általános takarékpénzár alapításától, azaz 1842-től 1903-ig bezárólag három millió nyolevankilencezer nyolezszázkilenc korona és 25 fillér tiszta nyereségből 51-57 százalékokat, azaz egy millió ötszázkilencevenháromezer háromszáznegyvennyolc korona és 61 fillér;

2. a nagyszabedeni földhitelintézet alapításától, azaz 1872-től 1903-ig bezárólag két millió ötszázkilencevenkilencezer nyolezszázötvenhárom korona tiszta jövedelméből 24,4 százalékokat, azaz hatszázharmincegyezer háromszázhatvan koronát;

3. a nagyszabedeni előlegezési egylet alakulásától, azaz 1864-től bezárólag 1903-ig négyszázharmincegyezer ötszázhuszonegy korona 13 fillér tiszta jövedelméből 15,76 százalékokat, azaz hetvennégyezer háromszázharmincegyezer 72 fillért adott közhasznú és jótékony célra és e mellett a tagjai özvegyei számára egy nyugdíjalapot létesített, a melyre saját vagyonából hatvan ezer koronát adott;

4. a falusi szász szövetkezetek közül a kistornyói 1895 óta 12.100 korona 82 fillér nyers jövedelméből 21-29 százalékokat, azaz 2577 koronát;

5. az „Albina” alapításától, azaz 1872-től 1903-ig bezárólag négy millió ötszázötvenháromezer négyszázharminc korona 17 fillérből 5-33 százalékokat azaz kétszáznegyven ezer hatszázharminc korona 52 fillért fordított jótékony és közhasznú célra.

Nálunk dr. Fenyvesi Soma adatai szerint. (Az erdélyi-részi magyarság hitelügye Hungaria-nyomda nyomása Budapest) a jótékony célra adott összeg alig haladja meg a legnagyobb pénzintézeteknél 1-2 ezer koronát. Van olyan, mely ily célra 35 koronát adott egy évben. De minak főzzem tovább?

Inkább arra mutatok, mit tesznek a mi hatóságaink, alapszabályos intézményeink, általában a társadalom, pedig tehetnének a székelység s vele az erdélyi-részi magyarság javára?

Kezdem a vármegyéknek, melyeknek oly fontos szerepe van a nemzeti akcióban. Lépten nyomon behatározom, hogy a nemzeti ügy támogatása s védelme elöl nem térhet, mikor szorai a kupa. Miért csak akkor? A béke jegyében tartósabb alkotásokat tehetnek. Szervezetben bírja a vezetés, kormányzás feltételeit. Lavezeti és biztosítja az országos intézkedéseket rendeltetésük, feltételeinek előteremtésében. Kezdeményez, autonóm hatáskörében alkot . . .

Nincs szervünk, mely többet tehetne s melytől többet várhatnánk a magyar nemzeti — ezuttal székely érdekek szempontjából is, mint a vármegye, melynek — példa rá Csikmegye: egyebek közt óriási vagyona is van.

Mégis mi történik?

Megalakul a székely szövetség s annak dacára, hogy a vármegyét üdvös tevékenységére biztosított jogokat, melyek birtokában a székely társadalom mozgó szerveivel karöltve kereshetné s no meg munkáltná is — a köz javát, annyit sem tesz,

hogy a szövetség közgyűlésén képviseltesse magát. Így állván a dolgok, csak természetes, hogy a székely kérdésben hivatalnokaink sem fájt meg a feje. Pedig elhangzott a vád, én csak recitálom, hogy a székely kérdés egyik oka: a rossz közigazgatás.

Hasonlóképpen vagyunk a székely városokkal, s melyek, hogy egészséges, életképes központok lehessenek, szintén nem nélkülözhetik a társadalom támogatását.

Ugy gondolkoznak, mint a vármegyék, melyek kimerítettnek hiszik feladatukat a jobb, rosszabb közigazgatásban. Ám a közérdeket nem lehet oly könnyen kordába szedni.

Városainkat szokatlan elmaradottságukból és szegénységükből csak közérvel emelhetjük ki, a mihez nem fölösleges sem a kis, sem a nagy emberek munkája. A társadalomé éppen nem. A székely községekben, hol eddig jóformán csak a közigazgatás dirigált, még nagyobb bajok konstatalhatók, még sürgősebb segítség után sóhajtoz a nép.

Semmi segítség nem fölösleges tehát. Minden erőnkre szükség van. Ezt dokumentálta a Székely szövetség, mikor a székely vármegyék fő- és alispánjait és a székely városok polgármestereit tagjai sorába felvette (2. §.)

Nem kell nekik jogok, nem a munka; nem ismerik a bajt, nincs érzékük a segítséghez, avagy talán akarunk sínes? — Nem tudom, de akarom hinni, hogy a közeljövőben minden jóra fordul, együtt leszünk mindabányan, hogy javítsunk a helyzeten.

Javítsunk!

Am ehez még másokat is meg kell nyernünk. Az egyesületeket. Kaszinókat, olvasóegyleteket, tanító-, tanár-, papi testületeket egyfőleggyi mulasztással vádolhatók.

A kaszinóban az intelligencia elszigeteli magát. Kizárja a kellemetlen bundaszagot; a polgári egyletek érintkezési alkalmait sem felelnek meg a hozzájuk fűzött várakozásnak; a tanító- és tanár-egyletek, a pedagógia sáncai mögé vonulnak; a papi gyűlések a lelki világ irányításán túl alig gondolnak egyébire. Pedig nemcsak igével él az ember.

Gondoljunk el, mi sodra más szint adhatnának ezek együtt a magyar közéletnek, ha a nép közé vegyülve, bajait megismerve, keresnék és alkalmaznák a mentő eszközöket.

Messze vezetne, ha mindenik hatáskörébe bevilágítani s ott a segítség módjaira rámutatni akarnék.

Különben is érzi azt minden jó magyar ember, legyen bár hivatalnok, tanító, tanár vagy pap.

TÁRGA.

Egy apa naplójából.

(Tördék.)

Irta: Rákosi Zoltán.

I.

Az Urnak 1902-dik esztendejében történt.

Az „arany ifjuság” — mint a papiunk szokta mondani — boldog idejének vége felé közeledett. A nyári szünidőből még csak két nap volt hátra. Már lehetett hallani a „nagyreményűek” ajkán a dalt: „Szeptembernek első napján el kell másirozni!” . . .

Utra készültem. Édes anyám gondos kezei serényen foglalatokodtak, el-elűnve a „tanuló-láda” rejtekében. Számomra csomagolt. Egyre hallottam nyájas szavának édes hangját megcsendülni: „Jó vigyázz a ruhádra, fehérneműdre édes fiam! Tudod, szegény emberek vagyunk. Csak szükiben telik! . . . Ne felejtse el aztán levelet írni! . . . Ügyelj az egészségedre! Tanulj jól! . . .” Am én csak keveset értettem akkor mindezekből. Képzetelem, gondolataim más helyt jártak. Kűn valahol a virágos réten . . . A zöld erdőben . . . A jó ismerősökkel . . .

Szinte megkönnyebbülve lélegzettem fel, midőn hallottam jóakaratu figyelmeztetését: „Eredj, fiam, bucsuzz el az ismerősöktől!”

Sietve mentem ki a szobából. Hadd mondjak „Isten hozád” at a jó embereknek, barátoknak.

Bejártam hát még egyszer a kedvesemlékű he-

lyeket. Bucsusókot intettem a lombos fáknak, a mosolygó virágoknak, az illatos rétek, a rózsabokros domboldatok. Megpihentem az „öreg nyárfá” alatt a „Kürne berek” ben, hol annyit tervezgettem építgettem jövőmnak alapját. Meghallgattam a bozótban éneklő csalogány dalát. Aztán a fehér oldalú székely házak ajtóin kopogtam be, hadd hallgassam meg még egyszer Rózsi néni okos tanácsait. Pista bácsi bátorító szavát. Tegem zsebre János bácsi rendes 10 krajcárját, melyet oly jó szívvel ad: hogy „vegyek irkát” vele. Daloljam el Marci bácsinak kedves nótáját: „Mikor én még legény voltam . . .” s — de ki tudná hamarosan előszámlálni, hogy még hány „bácsi”-hoz meg „néni”-hez tértem be?!

Legutoljára azonban Mózi bácsibiz mentem. Azért hagytam őt utoljára, hogy minél többet üh-hessek nála, hogy minél későbbben kelljen megválnom tőle. Szüleim után őt szerettem a legjobban.

— Mózi bácsi, egy öreg 48-as bonvéd volt. Igazi székely-magyar lélek, tele tüzzel, lelkesedéssel még agg korában is. Tagbaszakadt, erőteljes test, melyen a lábak és kezek mintha azért volnának, hogy folyton mozogjanak, galambosz haj, egész ségtől duzzadó piros arc, széles homlok, okos szemek középzók külső alakját. A szabadságharc idején hadnagy rangot viselt. Egy vitéz tettéért kapta az aranyesillagot. Hej, milyen büszkén emlegette azokat a nagy időköt s nagy embereket: Bem apót, Kossuth Lajost, Petőfit, Gábor Áront, mintha leg-alább is testi-lelki barátai lettek volna. De könnyezett, valahányszor Világos jutott eszébe. Október 6-án pedig mindig gyászruhát öltött s úgy ment a templomba imádkozni a „Tizenharom” lelki üdvéért.

Engem rendszeren „kis ösém” nek szólított s gyerekek koromtól kezdve mindig dédelgetett, becézett.

A téli estéken pedig rendszeren eljött hozzánk, míg otthon jártam iskolába, hogy meséljen nekem a tűz halvány fényénél a félistenekről, hősről, a diós napokról. S oh, hogy örövendett, ha a honvédek győzelmének hallatára athatótt lelkesedéssel kiáltottam: „Éljen a magyar!”

Ilyenkor — jól emlékszem — mindig azt mond a édes apámnak: „Meglásd Imre, ebből a Pista gyerekből még híres magyar válik!”

Magyar érzelmem megnyilvánulása következtében szeretett is meg. Egy alkalommal ugyanis, midőn először voltam a falunk hazafias tanítója által rendezett március 15-i ünnepélyen, lelkem annyira megtelt a szabadságharc szent emlékeivel s a német elleni győzelemért, hogy ünnepély után, amugy „magyarmiskásan” helyben hagytam az Igaz zsidó fiat csupán azért, mert németül hallottam beszélni. No hiszen, nem is kellett több! Mikor ezt Mózi bácsi megtudta, mindjárt egy fa kardot csinált nekem, kinevezett „generális” (l) s azután én voltam az ő fia: „kis öcse”, miként nevezett.

Íde mentem utoljára, ehhez az emberhez, ki engem úgy szeretett s kit én annyira szerettem! . . .

A nyári nap már lealdozóban volt. Utolsó sugarai fáradtan törtek meg a kisiny torony fényes bádogg-fede'én. Szemlélésre közben vízióm támadt. Egy balálfőt véltem látni a torony tetőn, a fény játékában. Különös érzés fogott el. Mintha rosszat sejtettem volna! . . . Szinte remegve léptem be a Mózi bácsi galamduos, tulipánokkal ékesített kapuján. A ház tetején fekete-had tartotta tanácskozását. Egészen elfekettítették a zsinolyes fedelet. Az udvaron Hektor, az öreg házörző fogadott. Körülnyaldosta kezeimét s nekem úgy tetszett, az is azt nyöszörgi kutya nyelven: „Baj van . . . nagy

A magára hagyott nép s vele a községek, megyék és az egész ország erkölcsi és anyagi szegénységben vesznek el.

Magunkra gyújtjuk a fedelet?

Nem!

Jöjünk tehát évenként legalább egyszer össze és mondjuk el mi, hol, hogy fáj, mért fáj?

Hol mondhatnók el ezt jobban mint a Székely Szövetségben, mely alkalmat ad közös tanácskozássra és azt célozza, hogy minden tagja saját hatáskörében alkalmat, anyagot és erőt kapjon a székely akcióra . . .

Erre int különben a múlt nyáron Nagyszebenbe összehívott szász és román egyesületek is.

Ezek heteken át tanácskozva még arra is ráérték, hogy a népet mikép kell megmenteni a fertőző (nemi) betegségek rombolásától. Az orvosgyógyászati szakosztály (ott ilyen is van) ajánlotta, hogy a fiatalság idejekorán (14–15 éves korban) világosítassék fel ezekről a dolgokról. A történeti szakosztály kimondotta, hogy mivel idők folytán a nemzetiségek politikai egysége megszűnt, helyébe lépjen a szellemi egység. A néprajzi tanulmányokat, gyűjtéseket is sürgette. (A népdalok gyűjtésére pl. fonográfot szerzett be és használt fel.)

Hogy a társadalmi élet minden ágazatára kitértek és a legintelligensebb emberek — köztük külföldi egyetemi professzorok — vitték a szót, minden újságolvasó ember tudhatja. Ebben a munkában részt vettek a nők is.

Nálunk érthetetlen nagyzsolással utasítják el a nők az ilyen feladatokat maguktól. Még a nőegyletek — hol nem ritkán harcias kedvű nők viszik a szerepet — sem reagáltak felhívásunkra . . .

Menjek e tovább?

Az iparos és kereskedő egyletek hatáskörserítésnek tartanak szűk keretük áttörését. Aztán vergődnek tanácsotalanul és sejtésük nélkül. U y élünk egymás mellett, mintha nem is egy hazának volnánk gyermekei; mintha nem akarnának segíteni rajtunk és nem szorultak volna a mi támogatásunkra. A jótekony egyletek hasonlóképpen . . .

Bizony megdöbben az ember szíve ekkora közönyre!

Ha már most a pénzintézetek, nagyobb iparvállalatok működésére vagyunk kíváncsiak, fájdalommal konstatálhatjuk, hogy jelszavuk: üzleti érdek. Minál több haszon, osztalék az érdek-szövetség számára. De világért sem közéletre. Azt megtehetik a nemzetiségi bankok. Ők nem. Sejtik, hogy mi ezt tudjuk. Azért nem is jönek közénk. A szövetség

azonban nem siklik át oly könnyen a dolgon. Kimondotta, hogy ezentúl csak olyan pénzintézetet támogat, amely szintén kész áldozni nemzeti célra. De minthogy vesztére senkinek sem tör, még keresi az érintkezési pontokat. Hogy mit kell tenniük, tanulják meg a nemzetiségi intézetektől.

Az elmondottaktól — bár eikk szűk keretben csak halvány képet adhattam társadalmunk ernyedségéről — világos, hogy boldogulásunk első feltétele a szövetség.

Szövetkezés életre-halálra. Vagy győzünk, vagy elveszünk.

És ez elől a kötelesség elől ne térjen ki senki. Sem gyenge, sem erős; sem hatóság, sem egyesület; sem pénzintézet, sem iparvállalat, mert a mily bizonyos, hogy egymásra vagyunk utalva a forgalmi cserében, épp oly bizonyos, hogy egymás nélkül nem élhetünk. A mikor közönyös lesz ránk nézve, hogy a szomszédai mi lesz, abban a pillanatban a mi létalapunk is megmozog. Átcsap a pusztulás a szomszédokból hozzánk is.

A közélet minden szervére azért van szükség a szövetségben, hogy mindenről pontos, megbízható tájékoztatásunk legyen és minden baj orvoslására szerünk.

Ezek a csatlakozással nemcsak a szövetség jó hírét emeli, de maguk iránt is bizalmat keltenek. Bizalmat keltenek azáltal, hogy a tanácskozással leszűrt igazságait maguk viszik át és segítik megoldásra a mindennapi életben.

A mi a szövetség anyagi támogatását illeti, ez oly csekély, hogy számba sem jöhet.

Még a legszegényebb falusi olvasóköri vagy szövetséget is áldozhat érte évi 10 koronát. Ennyiben van megszabva a tagsági díj.

A Székely Szövetség még csak egy gyűlést tartott. Ezzel is megmutatta, hogy nagyra tartja. Nagy kérdéseket vitt a székely társadalom képviselői elé és siet annak határozatához képest megoldani. De világos, hogy erősebb lesz, ha az egész székely társadalom kötelekékébe lép s nemcsak mint szemlélő, hanem mint munkásszerv vesz részt az akcióban.

Erre intenek különben a mai politikai viszonyok is, a midőn itt is, ott is kiesillan a nemzetiségek tulajdonságaival szemben erőtelenségünk, mintha mi volnánk vendégek a saját hazánkban.

A szervezett társadalom politikai tényező volt és a lesz.

Ne várjunk több intelmet. Szövetkezzünk Isten nevében a hazáért és szabadságért.

Ebben az elhatározásban karoljuk fel a székely kérdést, a mely immár országos érdek.

baj van! Elszorult a szívem. Oh, mit! Tán csak nem vagyok babonás! Bizonyára az elválás érzelmei kerekedtek felül bennem. Csak nem kezd holmi babonás előérzetek miatt érzékenykedni. Mit fog akkor szólni Mózsi bácsi, a vitéz katona? Kinevet, vigyorol, szememre hányja majd: Ez hát a híres magyar?!

Bátorságot erőltettem tehát magamra s így haladtam át a tisztára söpört udvaron Hektor kíséretében. De a mint a tornához értem, szomorú meglepetés várt reám. Előérzésem — sajnos — nem esalt. Baj volt, nagy baj, végzetes baj! . . . Az ajtón ép' akkor lépett ki a tiszteletes ur az egyházzal, kinek kezében az urvacsorához szükséges pohár volt, letakarva egy fehér kendővel. Szomorú volt az arcuk. Megértettem tekintetükből a helyzetet.

Csak annyit kérdeztem: Mózsi bácsi, vagy Sára néni? (Sára néni a Mózsi bácsi hitese felesége volt.)

A pap halkan mondta: Mózsi bácsi.

Hogy lehet?! Hisz tegnap este nálunk volt! — kérdeztem tovább elsápadva.

Majd elmondom, válaszolt a jámbor tiszteletes s azzal tova ment.

Idegesen léptem be a barátságos szobába. Nehéz ecetszag ütötte meg orromat Sára néni köszöntött. Fuldokló hangon beszélt: „Jó, hogy jössz fiam! . . . Épen utánad akartam küldeni . . . Eredj Mózsi bácsidhoz, az előbb említett téged!”

Mózsi bácsi ott feküdt fehér hajjal, halvány arccal a habfehér párnák között. Nagy, okos szemében könny csillogott. Olyan volt e pillanatban, mint egy megöszült apostol. A Sára néni hangjára nehezen emelte fel fejét s pihegve kérdezte: „Te vagy-e kis öcsém?” Majd hideggé vált kezeit nyújtotta s midőn a régi szeretettel fogadtam azt el, rákezdett

utolsó mondatajára. Most is fülemben csengenek utolsó szavai. Ugy tetszik, mintha még mindig beszélné „Bucsuzni jöttél ugy-e kis öcsém? Épen jökor. Ha egy óra múlva jössz talán már nem . . . volna . . . kitől bucsuzál Érzem nekem már meg kell halnom Öreg vagyok immár 72 esztendő Isten kegyelméből Mielőtt bucsuznánk valamire akarlak kérni. Megteszed ugy-e!”

Nem tudtam szólni. Némán intettem igent a fejemmel.

„Két írást bizok rád — Sára fiam, vedd elő azt a két írást Ott van . . . a ládádában . . . — Egyik a szabadságharcról szól. Ezt . . . tartsd meg . . . magadnak Ki tudja még hasznát veheted A másik a más az őt meg engem megtudod belőle kinek”

Többet nem beszélt, csak könnyezett Én ott álltam némán, mozdulatlan. Sára néni könnyezve adta át az írást, azután Mózsi bácsi testére borult és zokogott keservesen

Kis idő múlva Mózsi bácsi még egyszer megszólalt: „Isten veled . . . kis öcsém!” Azzal átkarolta Sára néni s mielőtt az orvos megérkezett volna, pár pernyi kínos vergődés után örök álmra hunyta le szemét.

A toronyban megcsendült az estharang. Egy igazi honfi lelkét kísérté a mennyországba.

Meghatottan álltam ott. S míg Sára néni elvesztett boldogságát siratta, mereven néztem a kedves tetemre. Szívemet marengolta a fájdalom. Kit szüleim után legjobban szerettem, attól bucsuzhattam legrovidebbre s hozzá örökre!

— Az utazást egy nappal későbbre halasztottam.

(Folyt. köv.)

NAPI HIREK.

— **Népgyűlés helyett isteni tisztelet.** A kézdivásárhelyi és a háromszármegyei függetlenség párt elnökségei február 25-én d. u. 2 órákorra Kézdivásárhely főterére népgyűlést bírtak, mely alkalommal Rűth Endre dr. és Polónyi Géza képviselői beszámoló is tartottak volna. A hatóság azonban felsőbb kormányrendelet folytán — betiltotta a népgyűlést. A pártelnökség tekintve, hogy katonai kar hatalommal is megakadályozták volna, lemondott a népgyűlés tartásáról, anélkül is inkább, mivel az idő érkezett huszárság megjelenése már is nagyon izgatott hangulatot teremtett. Az elmaradt népgyűlés helyett azonban ugyancsak febr. 25-én isteni tisztelet lesznek és pedig d. e. fél 9 órakor a r. k., d. u. 2 órakor a ref. templomban, melyekre a pártelnökségek falragaszokon is meghívták a közönséget. Itt említjük meg, hogy szombati déltől kezdve a postahivatalnál bizonytalan időig éjjel-nappal folytonos szolgálat lesz.

— **Halálozás.** A kézdivásárhelyi kir. törvénytörvénybírói karát gyász érte. Dr. Kein Brunó Mária, kir. törvénytörvénybírói albiró, kit csak néhány héttel ezelőtt nevezett ki a király, vesegyuladás következtében, váratlanul meghalt, általános őszinte részvétet keltve mindenütt, a hol csak ismerték a széptehetségű ifjú bírót.

— **Egyházi közgyűlés.** A kézdivásárhelyi-kantori kath. hitközség ma vasárnap (febr. 25-én), a d. e. 9 órakor tartandó mise után rendes közgyűlést fog tartani, melynek főtárgya a kántorválasztás lesz. A közgyűlést Balázs Ferenc torjai főesperes, mint püspöki biztos fogja vezetni.

— **Két esküdtzéki tárgyalás folyt le e héten** a kézdivásárhelyi kir. törvénytörvénybírói első főtárgyaláson vádlott torjai illetőségű Csiki Mihály, kézdivásárhelyi kocsis-legény volt, aki szeptember 30-án haragosa Mátis Zsigmond Kovács segéd helyett Máthé Mózes szabó segédét bicsokkal úgy szíven szurta, hogy azonnal meghalt. A bíróság elnöke Solim Miklós t. széki elnök, bírák: Pásztohy Tibor és Ungur Péter. jegyző Kovács Kálmán, esküdtek: Mátyás Miklós, Mátyás Károly, Kovács János, Baric Mór, Hadnagy Vince, Pál Imre, Bartók Ferenc, Ferenc Mózes, Kelemen Gábor, Szilágyi István és Kőncsei István voltak. A tanu kihallgatás, vádlott kihallgatása, közvádló s védő Dr. Diénes Ödön talpraesett beszédei után a bíróság Csiki Mihályt 12 és fél évi fegyházra ítélte. A második napon 3 mármarosmegyei ruthén famunkás Hajo-vits Péter, Vojnági István, és Szvála János ültek a vádlottak padján, a kik azzal voltak vádolva, hogy Markó Jánosnét megtámadták, súlyosan bántalmazták s ezeken kívül súlyos erőszaknak lett áldozata a szegény asszony, a miért zárt ülésben tárgyalattatott az ügy. A főtárgyalás vezetője: Elekcs Béla táblai bíró, bírák: Pásztohy Tibor és Ungur Péter, jegyző Szopós Lajos, esküdtek: Id. Szőcs Bálint, Ferenc Mózes, Szilágyi István, László Imre, Kovács János, Csomós Lázár, Mátyás Miklós, Szilágyi Dénes, Kőncsei István, Kronicky Árpád, Hadnagy Károly és Deák Ferenc voltak. A szokásos eljárás s a vádló és védők beszédei után Hajo-vitsot 10, Vojnagit 8, Szvált 6 hónapi börtönnre ítélte a törvénytörvény.

— **Egyháztanácsi ülést tart ma vasárnap** d. e. 11 órakor a kézdivásárhelyi ev. ref. egyház-község keblé tanácsa; tárgya: intézkedés az igazgató-tanácsról jóváhagyott bérpalota, papi és kántorlakás felépítésére pályázatot kihirdetése ügyében.

— **Leányok estélye.** Nagyszabásu estélyt rendeznek márc. 10-én a sepsiszentgyörgyi áll. tanító-nőképzőintézet növendékei a Tüdőbetegek Szanatoriuma javára. A készülődések nagyban folynak az estélyre, amely iránt megyszerte élénk érdeklődés nyilvánul. A műsort nem-sokára közölni fogjuk.

— **Honvédeink bálja.** A kézdivásárhelyi honvéd altisztek múlt szombaton este a Vigadónak izlőssel, igen csinosan feldíszített nagytermében, elegáns, kedélyes zánkörü bált rendeztek, melyen a védnői tisztelet Józsa Győző honv. alezredes, zászlóalj népszerű parancsnokának magas műveltségű

felesége teljesítette sok szeretetreméltósággal. Az első csárdást Józsa alezredesével Zsigmond őrmester, s ennek nevével Józsa alezredes nyitották meg s attól kezdve kiváló kedélyesség közt folyt tovább a tánc reggel 7 óráig. A mulatságon a tisztikar testületileg vett részt s a rendezésben is tevékenyen közreműködtek s így a bál minden tekintetben igen pompásan sikerült. Az intelligencia nagyrésze távol tartotta magát ugyan s ez kissé feltűnt a rendező tiszt uraknak, de megnyugtathatjuk a derék tisztikart, hogy a távolmaradás csakis azon félreértésen alapult, hogy az csak az altisztek zárkózó mulatsága lesz, melyen a tiszt urak csak dísz fognak képezni s így jobb a mulatókat hangulatukban nem zavarni; másfelől belépési díj nem lévén, s felülfizetések is előre kizárátván, ez is olyan külső jeleket adott a mulatságnak, hogy azon valójában a rendezők akarnak maguk közötti jómulatni. Egyébként a bál sikeréért teljes elismerés illeti a rendező gavalléros altiszteket s mind nekelett a derék védőket, a ki a rendezés munkájából is tevékeny részt kért magának.

— A Székely Társaságból. A kézdívasárhelyi „Székely Társaság febr. 24-én szombaton este 5 órakor Ince István elnök vezetésével értekezletet tartott, melynek főtárgyát a folyó ügyek mellett egy, a honi ipar védelme tárgyában indítandó helyi mozgalom kérdéseinek megbeszélése képezte.

— A nőegyesület hushagyókeddi kaliko jelmez bálja iránt általános az érdeklődés s így több, mint bizonyos, hogy az a nőegylet régi kedélyes, pompás sikerű báljaihoz méltó lesz: a rendezőség legalább — élén a fáradhatatlan nőegyleti elnökkel — mindent megtesz a siker biztosítása érdekében. Kiváló érdekességet kölcsönöz a bálnak, hogy a Vigadóban a színpadon és a páholyok alatt lerített asztalok lesznek s már 8 órakor hideg, éjfélkor pedig meleg ételeket, finom sülteteket fognak a nőegyesület tagjai felszolgálni a közönségnek. Ismételt szíves figyelembe ajánljuk ez estélyt, annál is inkább, mivel a jövődelmet városunk szegényei segélyezésére fordítják.

— Új vasut. Kézdívasárhely—sósmező helyi érdekű vasutvonal kiépítésére

vonatkozó intézkedéseket már megkezdették. Háromszék vármegye a vasútépítéshez 20 000 koronával járul támogatásképpen. Az egész költség 1 millió 80 000 koronába kerül. Ezt az összeget a Pesti hazai Első takarékos egyesület előlegezi. A megbízott mérnökök már hozzá is fogtak a munkához. Így írják egyhangulag a fővárosi lapok.

— Szerencsétlenség az országúton. A Magyarbodzai országúton a Ladóc-tetőn fát szállított Jakó Lajos feldobolyi lakos; egy fordulónál a fagyos jéggel borított úton szekere megcsuszott s lovastól fástól lezuhant a mélységbe. A lovaknak semmi baja nem történt egy kis horzsolás kivül, Jakó Lajos azonban összetörte magát, lábait két helyen is eltörték s ki tudja, lesz-e világra munkaképes? Tudósítónk azt a kérdést veti föl, hogy kit terhel a mulasztás: a munkaadó Polifka nagyborosnyói kereskedő e, aki ismerve a veszélyes utat, féért küldte emberét, vagy a kirobadt kerékvető helyet kellett volna már régen mást tenni oda.

H I R D E T É S E K.

A Dr. Török Andor és testvére tulajdonát képező, a Kanta-utca torkolatánál levő **emeletes kőház**, a hozzá tartozó részekkel, melyeket jelenleg Dr. Szentpétery, Száva Dávid és Mágori Béla bérelnék, **szabad kézből nyilvános árverésen a városházán február 27-én délelőtt 10 órakor**

eladatik.

(16. 4—4.)

Előleges felvilágosítást tulajdonosok adnak.

Kiadó lakás.

A főtéren özv. Fülöp Józsiásné tulajdonát képező **emeleti lakás**, mely áll: 2 nagy szoba, 1 előszoba, konyha, kamara, pince és hozzávaló faszinból (Szentgyörgy naptól) ápril 24-től

haszonbérbe kiadó.

Értekezni lehet a fenti tulajdonossal Kézdívasárhelyt.

(20. 1. 3.)

A mai modern kúrnak teljesen megfelelő könyvnyomda.

A „SZÉKELYFÖLD” politikai hírlap kiadóhivatala.

IFJ. JANCÓSÓ MÓZES

gőzerőre berendezett könyvnyomdája, könyvkötészete, papir-, írószer- és könyvkereskedés.

KÉZDIVÁSÁRHELYT

a „Jancsó”-fele gyógytar mellett.

Legelősebb bevásárlási forrás
Olcsó! Szép! Tartós! Meglepő!

DIVÁNY- és GARNITURÁKBÓL

Ifj. Jancsó Mózes

kárpitos és díszítő műhelyében
Kézdívasárhelyt.

Készítetek saját felügyeletem alatt:
új ebédlő- és heverő-diványokat, garnitúrákat, matracokat, foteleket, diványpárnákat, stb. szóval minden a szakba vágó műalkatást, ngyszintén bármilyen rongyilódott diványok, fotelek, stb. újratákosítás vagy behúzását olcsó és jutányos árak mellett teljesen újra alakítanak át.

Gyorsan, izléssel és a legelősebb árban készít el minden a könyvnyomdai szakmába vágó munkákat, u. m.: irodalmi műveket, tudományos és irodalmi folyóiratokat, tankönyveket, heti és havi lapokat, kereskedők és iparosok részére számlákat, gyászjelentéseket, körleveleket, üzleti könyveket, névjegyeket, meghívókat, falragaszokat, stb. stb.

Butorrak táromban

mindig készletben tartok: ebédlő és szalon berendezéseket, ruha-, mosdó-, éjjeli- és élszekrényeket márvánnyal és anélkül, garnitúrákat, sodrony betéteket, ágyakat, matracokat, hajlított és préselt ületű székeket, függőnytartókat, gyermekkoosikat, stb. stb., melyeket szintén felügyeletem alatt — kitűnő száraz anyagból — saját asztalos, esztorgályos és faragó műhelyemben készíttetek, s azoknak úgy jószágáért mint tartósságáért teljes felelősséget vállalom.

Könyvkötészetemben minden fajta könyvek bekötését nagyon jutányos áron eszközölöm s azokat kívánatra ellátatom erős sarkokkal, miáltal azok tízszeres tartóssággá válnak.

Nyomtatvány raktáromban minden szükségeltető községi, közigazgatási, egyházi és ügyvédi nyomtatványok finom papíron nyomva, állandóan nagy raktáron vannak.